

Hyra anstaltsplatser utomlands

Ds 2025:1



Utredningens genomförande

- Särskilde utredaren Mattias Wahlstedt och utredningssekreterarna Per Henrik Hedbrant och Rickard Klinghagen
- Nära samarbete med Kriminalvården
- Kontakter med berörda myndigheter
- Erfarenheter från andra länder

Utredningens utgångspunkter och förslag

Likvärdighet

- Förhyrning av anstaltsplatser utomlands ska vara förenlig med Sveriges internationella förpliktelser.
- De grundläggande formerna för verkställighet av ett fängelsestraff ska vara desamma som i en anstalt i Sverige.
- Skillnaderna ska inte vara så stora att det i praktiken blir fråga om en annan påföljd.

Avgränsning av länder

- Förhyrning av anstaltsplatser bör kunna ske inom EU eller EES.
- Kräver bedömning:
 - inför ingående av avtal, och
 - vid varje placering av en intagen i anstalt utomlands.

Lagstiftning

- Samma lagstiftning bör gälla för alla som avtjänar ett svenskt fängelsestraff (likvärdighet).
- Det finns en naturlig koppling mellan brottsbalken och fängelselagen, t.ex. i fråga om villkorlig frigivning (systematik).
- Förvaltningslagen, tryckfrihetsförordningen och språklagen påverkar bedömningen.
- Det krävs anpassningar i lagar och förordningar.

Bemanning

- Utsänd personal (från Sverige) i så stor utsträckning som möjligt i funktioner som innebär beslutsfattande eller kontakter med intagna.
- Om så inte sker behöver riskreducerande och kompensatoriska åtgärder vidtas för att undvika rättssäkerhetsförluster.
- Svensk hälso- och sjukvårdspersonal bör finnas tillgänglig i anstalt utomlands.

Allmänt om placering

- Kriminalvården fattar beslut om var en intagen ska vara placerad.
- Ingen åtskillnad mellan svenska medborgare och andra än svenska medborgare.

Utgångspunkter för placering

- Inför placering i anstalt utomlands ska Kriminalvården beakta vissa omständigheter.
 - Anknytning till Sverige.
 - Vårdbehov.
 - Övriga omständigheter.
- En placering i anstalt utomlands får inte vara oförenlig med grundläggande principer för rättsordningen i Sverige eller strida mot internationella förpliktelser.



Undantagna grupper från placering

- De som är under 18 år.
- De som har dömts för brott enligt terroristbrottslagen.
- De som har dömts till rättspsykiatrisk vård eller i övrigt ges sådan vård.
- De som under tiden för placeringen har beviljats permission eller särskild utslussningsåtgärd.

Undantagna grupper från placering

- De som under tiden för placeringen ska genomgå en utredning inför en eventuell omvandling av fängelse på livstid.
- De som är parter i ett mål eller ärende enligt lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar.
- De som är eller har varit föremål för prövning i ett säkerhetsärende enligt utlänningslagen.

Migrationsrättsliga frågor

- En utlänning som har tagits i förvar och som får placeras i kriminalvårdsanstalt ska få placeras i anstalt utomlands.
- Migrationsärenden (t.ex. ansökningar om asyl) ska prövas enligt svensk lagstiftning och av svenska myndigheter.
- Beslut om avvisning eller utvisning ska kunna verkställas från det mottagande landet (om landet accepterar det).

Migrationsrättsliga frågor

- En utlänning som placeras i anstalt utomlands ska anses befinna sig i Sverige vid tillämpning av utlänningslagen.
- Det föreslås undantag från utlänningslagens bestämmelser om inresa och utresa.

Internationell överenskommelse

- Många frågor behöver regleras i överenskommelse med mottagande land, t.ex. kring jurisdiktion.
- En överenskommelse bör ingås på regeringsnivå med mottagande land.
- En överenskommelse som innebär överlåtelse av förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning, kräver riksdagens godkännande med
 - kvalificerad majoritet, eller
 - i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Övriga frågor

- Transporter
- Tillsyn
- Utlandsstationering och arbetsmiljö
- Personuppgiftsbehandling
- Folkbokföring och skattskyldighet
- It och säkerhet
- Lokalernas utformning

Hyra anstaltsplatser utomlands

Ds 2025:1

